

Harcos Bálint

A halálversköltő

Halálversköltő vagyok. Hazámban, Japánban egy szamuráj, ha dicsőséges szeppukut követ el, mielőtt beleszúrná a kést a lányékába, még elmondhatja a körötte ülő és őt figyelő közönségnek a saját halálversét, amely általában a lét mulandóságáról szól, vagy arról, hogy az élet csak egy álom, káprázat ésatöbbi. Ezt a verset természetesen nem ő, a szamuráj írja meg, hiszen ő nem költő, hanem katona. A szamuráj felkérhet közülünk, halálversköltők közül egyet, hogy az írja meg az ő személyes halálversét; vagy – mivel ez előbbi sohasem történik meg – választhat tőle egy előre megírt verset a művész *készletéből*.

Egyes halálversköltők roppant népszerűek, én azonban nem tartozom közéjük, és emiatt boldogtalan vagyok. Tőlem szinte soha nem rendelnek, vagyis választanak verset, pedig a szóképeim ugyanolyan szokványosak, a soraim meg hangra ugyanazt a dallamot követik, mint a népszerű kortársaiméi, sőt: a verseim ugyanazokból a kötelező és előre megadott fordulatokból állnak, mint az övéik, mégis elkerül a legcsekélyebb siker is, és épphogy csak tengődöm.

Ám ha valami csoda folytán mégis tőlem rendel verset, vagy – mert ez előbbi sohasem történik meg – az én egyik versemet választja magának valaki, akkor is boldogtalan vagyok; legutóbb például egy lopótökfejű, buta fickó olvasta föl a versemet, látszott, hogy egyáltalán nem érti és nem éli át, és hogy semmi közös nincs bennünk, pontosabban benne és a versemben: csak elhadarta gépiesen, beleézés nélkül, és már szúrta is a kést a hasába.

Ha viszont én követhetnék el szeppukut, ami képtelenség, hiszen én költő vagyok, nem katona, akkor is boldogtalan volnék, mert a halálversem, hiába, hogy én magam írtam, még a saját számból is idegenül röpülne ki, amely után megváltás volna a lányékomba dőlni a kést – mint ahogy a szeppuku az is, megváltás, a halálvers pedig az utolsó lépés feléje.

Vakság

Különöset láttam: egy vak ment az utcán, jobbra-balra kopogtatott a botjával, és amit a botja hegye megérintett, az menten porrá omlott, és mintha a föld nyelte volna el, megsemmisült: a házak, az autók, a fák, a virágárus- és újságosbódék.

De az igazán különös a látványban az volt, hogy a vak nemcsak jobbra és balra kopogtatott, hanem maga előtt is, így az úttest is, mielőtt még rálépett volna, szakadékba zuhant, a vak mégis haladt tovább.

Utazni

Van egy távoli rokonom, kilencvenhét éves. Már alig lát és hall, a haja és a fogai kihullottak. Rég nem jártam nála; a múltkor meglátogattam. Mikor már órák óta üldögéltem mellette a félhomályban, és már kifogytam az ötletekből, hogy miről beszélgessek vele, egyszer csak, a kényszeredettségetem palástolva megkérdeztem tőle, amitől fel is vidult, hogy fiatalkorában szeretett-e utazni. Azt mondta: *Ó, igen; minél közelebb.*

Regény

Egy szekszárdi villamosmérnök, miután harmincnegyolc évnyi munkaviszonyát lezárva nyugdíjba vonult, a feleségének, aki egy óraszaküzletben volt eladó, és akivel negyvenkét éve éltek házasságban (gyerekük nem született), bejelentette, hogy vásárol egy egyszerű, üres spirálfüzetet, és abba beleírja élete első és egyetlen regényét, de úgy, hogy ha elér az utolsó oldal aljáig, és ezzel befejezi a regényt, akkor végez magával. A villamosmérnökön, mint később a feleség elmondta, nem látszott jele izgalomnak vagy komorságnak, inkább olyanak tűnt, mint aki a következő lépésre összpontosít. Az asszony ettől érthető módon megrémült, és megpróbálta lebeszélni férjét az ötletéről, de a villamosmérnök hajthatatlan maradt: még aznap megvette a füzetet, és sorról sorra haladva elkezdte a regényt beleírni.

A feleség belátta, hogy kéréssel nem jut semmire, ezért, hogy így keresztülhúzza a férje számítását, és egyben eltántorítsa őt a szándékától, egy óvatlan pillanatban, miközben a férje a reggeli tisztálkodását végezte, a füzet még üresen álló lapjait, csak párat hagyva meg belőlük, kitépte. A villamosmérnök azonban, mintha észre sem vette volna a csonkítást, nyugodtan folytatta a munkát, és amikor, értelemszerűen jóval korábban, a füzetnek a végére ért, egy alkalmas időpontban, mikor a felesége épp az óraszaküzletben tartózkodott, felakasztotta magát. Más források szerint azonban az asszony, tisztázatlan okokból, a füzetnek nem az üresen álló lapjait tépkedte ki, hanem a férje által már teleírt lapokat. Amikor ezt a férj fölfedezte, *azonnal* felakasztotta magát.

A feleséget a történetek után letartóztatták, és öngyilkosságban való segédkezés vádjával perbe fogták. A tárgyaláson részletes vallomást tett, majd az ügyész kérdésére, miszerint miért tépte ki a még üresen álló vagy más források alapján a már teleírt lapokat a füzetből, azt válaszolta, hogy tehetetlennek érezte magát, és jobb nem jutott az eszébe. Az ügyész ezek után megkérdezte tőle, hogy megpróbálta-e a füzetet magát elvenni a férjétől, és elrejtteni. A feleség erre azt felelte: nem, *mert akkor, mint fogalmazott, nem tudja, mi történt volna.*

Elhajolni

Pest egyik kerületének, a legszennyezettebb levegővel és legrosszabb közbiztonsággal rendelkező Józsefvárosnak egy pontján, ahol a Krúdy Gyula utca kiöblösödve beletorkollik a József körútba, amely körutat a helyiek a kerület kosz-Dunájának tartják, és amely így ezt az amúgy pesti kerületet a maga Pestjére és Budájára osztja föl, hiszen a körút innenső és túlsó oldalán élők életszínvonala és életmódja között jelentős különbség tapasztalható, áll egy nem túl nagyméretű szobor, amely egy csirketolvaj fiút ábrázol, amint a fogaival elkapja őt egy szöges nyakörvű kutya. A szobor azt a pillanatot örökíti meg, amikor a csirke a félelemtől elnyílt csőrrel elhajol a fiútól, aki nem ereszti, a fiú meg a félelemtől elnyílt szájjal a kutyától hajol el, aki őt nem ereszti.

1983-ban egy hétéves fiú ment át a körúton a szobor mögött működő italbolt felé, ahová leküldték, de nem mert elmenni a szobor mellett, mert félt tőle, ezért inkább átment a túloldalra, és kerülőúton jutott el a boltig, egyszóval a szobortól elhajolt. Később, felnőttként már nem emlékezett a jelenetre, mert az emlékezete elhajolt.

A Margitszigeten

A Budapesten található, ámde se Budához, se Pesthez nem tartozó Margitsziget egyik középkori kolostorának romjai, pontosabban az egyetlen megmaradt faltöredékét leszámítva csak az alapjai között, amelyek nem is láthatók, mert a múlt században rájuk épített, a kolostornak az eredetihez megszólalásig hűnek vélt rekonstrukciója teljes mértékben magába olvasztja és így értelemszerűen eltakarja őket, áll vagy inkább fekszik egy sírnak a fedele (alatta nincs semmiféle sír), amelyen az a nem túl gyakori keresztnév olvasható, ami engem is takar, és fölötte az, hogy: „Itt nyugszik”.

Néha elmegyek megnézni, pedig nem hiszek a névrokonságban, sem semmilyen rokonságban, hasonlóságban vagy azonosságban, mégis elmegyek megnézni, mert végül is hiszek az előbb felsoroltakban, éppen ezért megyek el újra és újra megnézni, noha ehhez a kőhöz nem fűz semmilyen érzélem, az évek során nem tudtam sem megszeretni, sem meggyűlölni, de még csak közönyt sem érzek iránta.

Hívás

A kilencvenes évek közepén az Árpád-híd pesti oldalán álló, Róbert Károly körúti lakótelep egyik tömbjének a gondnoka kihívta a rendőrséget egy fiatal, tizennyolc év körüli fiúra, mert az többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó elhagyni a paneltömb liftjét. A fiú semmi különöset nem tett, csak állt és várt a liftben, nem evett, nem ivott, nem dohányzott, nem üritkezett benne, egyszóval nem tartózkodott ott életvitelszerűen, nem feküdt oda le, de még csak le sem ült, csak állt, nem sérte-

gette, inzultálta vagy faggatta azokat, akik a liftbe szálltak, csupán ha megérkezett a lifttel a földszintre vagy valamelyik emeletre, akkor nem szállt ki.

A rendőrök mindezek ellenére letartóztatták, és őrizetbe vették. Később, a kihallgatáson, amikor erről a különös szenvedélyéről kérdezték, miszerint miért állt napok óta reggeltől estig a liftben, a fiú elmondta: képtelen volt ellenállni annak a hívásnak, hogy várakozik, és egyszer csak a lifttel együtt *meghívja* őt valahonnan valaki, ő pedig, azt se tudva, hogy hol ez a honnan, és hogy ki ez a valaki, a hívásra kénytelen odamenni.

